

Sakshandsamar: Pål Nygård

Kommunedirektør/rådmann:

Saksnr.	Utval	Møtedato
033/20	Hovedutvalg helse og omsorg	15.10.2020

Høring om forslag om å innføre krav om at kommuner og helseforetak skal avtale hvordan de sammen skal planlegge og utvikle tjenester

Kommunalsjef helse og omsorg sitt forslag til vedtak:

Hovedutvalg helse og omsorg tar høringen til orientering.

Hovedutvalg helse og omsorg 15.10.2020:

Behandling:

Innstilling enstemmig vedtatt.

HHO- 033/20 Vedtak:

Hovedutvalg helse og omsorg tar høringen til orientering.

Saksutredning

Bakgrunn

Helse- og omsorgsdepartementet sendte 25.08.2020 på høring forslag om nytt punkt i helse- og omsorgstjenesteloven § 6-2 første ledd. Forslaget innebærer at samarbeidsavtalene, som inngås mellom kommunen og det regionale helseforetak i helseregionen, skal inneholde en konkret beskrivelse av hvordan kommuner og helseforetak sammen skal planlegge og utvikle tjenester.

Forslaget er en oppfølging av Meld. St. 7 (2019–2020) Nasjonal helse- og sykehusplan 2020–2023 og regjeringens avtale med KS av 23. oktober 2019 om etablering av helsefellesskap. Formålet med lovendringen er å bidra til mer sammenhengende helse- og omsorgstjenester og bedre utnyttelse av ressursene i helse- og omsorgstjenesten gjennom bedre felles planlegging.

Formannskapet behandlet høringen under møtet 07092020 i samsak 103/20 for referatsaker og vedtok følgende:

«Referatsak 033/20: Høring - Forslag om å innføre krav om at kommuner og helseforetak skal avtale hvordan de sammen skal planlegge og utvikle tjenester, ble oversendt til hovedutvalg helse og omsorg»

omsorg. Øvrige referatsaker ble tatt til etterretning.»

Frist for å avgi høringsuttalelse er 13. november 2020.

Saks- og faktaopplysninger

Dagens situasjon

Med samhandlingsreformen (Meld. St. 47 2008–2009) ble det foreslått å innføre gjensidig plikt til å inngå samarbeidsavtale mellom kommuner og regionale helseforetak eller med helseforetak som pekes ut av det regionale helseforetaket.

Forslaget ble senere lovfestet i helse- og omsorgstjenesteloven § 6-1 og spesialisthelsetjenesteloven § 2-1 e andre ledd, jf. Prop. 91 L (2010–2011) Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven) kapittel 28.

Samarbeidsavtalene

Formålet med samarbeidsavtalene er å fremme samhandlingen mellom partene ved å konkretisere oppgave- og ansvars plasseringen mellom kommune og helseforetak, og å etablere gode samarbeidsrutiner på sentrale samhandlingsområder. Avtalen skal bidra til at pasienter og brukere opplever at tjenestene er samordnet og at det alltid er klart hvem som skal yte de aktuelle tjenestene.

Helse Fonna helseforetak og omliggende kommuner har inngått 12 samarbeidsavtaler og en overordnet samarbeidsavtale. Avtalene er likelydende for alle kommunene noe som ikke er et pålegg i forhold til lovverket.

I helse og omsorgsloven § 6-2 fremgår det at følgende minimum skal inngå i avtalene;

- enighet om helse- og omsorgsoppgaver partene har ansvar for og tiltak partene skal utføre
- retningslinjer for pasientforløp og brukerforløp for de som har behov for koordinerte tjenester
- samarbeid om ansvar og oppgavefordeling i tilknytting til innlegging av pasienter som tren tilbud om behandling og/eller vurdering i spesialisthelsetjenesten
- beskrivelse av kommunens tilbud om døgnopphold ved øyeblikkelig hjelp
- ansvars- og oppgavefordeling ved opphold i og utskriving av pasienter
- gjensidig kunnskapsoverføring og informasjonsutveksling
- samarbeid om konkrete fagområder som innovasjon, forskning, utdanning, svangerskaps-, fødsels-, og barselsomsorgstjenester, IKT-løsninger lokalt, folkehelse, forebygging, beredskap og følge ved opphold i sykehuset

Dagens organisering av samhandling mellom kommunene og Helse Fonna HF

Utover samarbeidsavtalene blir samhandlingen utført gjennom;

- **Topplederforum** som er en årlig samling av politisk og administrativt ledelse og brukerrepresentanter. I tillegg har følgende møterett; Høgskolen på Vestlandet, Fylkesmannen, KS og tillitsvalgte.
- **Samhandlingsutvalget** som er et partssammensatt utvalg mellom helseforetaket og kommunene. Kommunen har fire representanter og det samme har helseforetaket. I tillegg er det to brukerrepresentanter. Fra kommunen skal det være en representant fra de ulike sykehusområdene og i utvalget skal det alltid sitte en representant enten fra Haugesund

eller Karmøy. For tiden er det Haugesund som sitter i utvalget, men det vil bli et skifte fra nyåret for de neste fire årene der Karmøy vil sitte i samhandlingsutvalget.

- Operativt er det tre møtearenaer,
 1. **Områdemøte** administrativ helsefaglig ledelse fra kommunen og helseforetaket. Dette er møte som avholdes 2 ganger i året
 2. **Faglige nettverk** blir opprettet av samhandlingsutvalget og her deltar fagpersoner fra kommunene og helseforetak samt brukerrepresentanter.
 3. **FOUSAM** felles enhet for samarbeid.
- **Faglige nettverk** blir opprettet av samhandlingsutvalget og her deltar fagpersoner fra kommunene og helseforetak samt brukerrepresentanter.
- **FOUSAM** felles enhet for samarbeid.

Innføring av helsefelleskap

I Nasjonal helse- og sykehusplan 2020–2023 er et viktig budskap at kommuner og sykehus skal gå fra å være parter til partnere. Regjeringen og KS inngikk 23. oktober 2019 en avtale om etablering av 19 helsefellesskap hvor kommunen og helseforetakene skal møtes om likeverdige partnere.

Helsefellesskapene skal prioritere å utvikle tjenester til fire sårbare pasientgrupper og finne løsninger som passer til lokale behov og forutsetninger. De fire pasientgruppene som helsefellesskapene særlig bør utvikle gode tjenester for er:

- barn og unge
- personer med alvorlige psykiske lidelser og rusproblemer
- skrøpelige eldre
- personer med flere kroniske lidelser

Status i etablering av helsefelleskap

Etablering av helsefelleskap var hovedtema i Topplederforum som ble avviklet den 14.11.19.

Konklusjonen på møte var at en ønsket å videreutvikle dagens organisering av samhandling mellom kommunene og Helse Fonna HF, men med tydeligere prioriteringer, fullmakter og beslutningsevne. Samhandlingsutvalget fikk ansvar for å følge opp prosessen med bakgrunn i den innspill og føringer som ble gitt av Topplederforum.

Det har tatt noe tid å komme i gang med arbeidet pga av pandemisituasjonen, men Samhandlingsutvalget vil ha dette på sitt møte den 10.10.20.

Innholdet i høringsforslaget

I høringsnotatet foreslår departementet å gjøre endringer i helse- og omsorgstjenesteloven § 6-2. Departementet foreslår å innføre et krav om at samarbeidsavtalene skal inneholde konkret beskrivelse av hvordan kommuner og helseforetak sammen skal planlegge og utvikle tjenester.

Forslaget innebærer ikke et krav om én felles plan, men et krav om å beskrive hvordan et samarbeid om å utvikle og planlegge tjenestene skal være. Det stilles heller ikke lovfestede krav til innholdet i planleggingsprosessen utover at den skal gjelde utvikling og planlegging av tjenestene.

Målet er med andre ord ikke at kommunen og helseforetak skal ha én felles plan for all tjenesteutvikling. Samtidig står kommunen og helseforetak fritt til å lage felles planer på områder eller for prosjekter der de i fellesskap finner det formålstjenlig.

Formålet med lovforslaget er at helseforetak og kommunen skal avtale helt konkret hvordan de skal gjennomføre felles planlegging av tjenester til pasienter med behov fra begge tjenestenivåer, og hvordan de konkret skal involvere hverandre i eget planarbeid som har betydning for den andre.

Eksempler på slike planer kan være helseforetakenes utviklingsplaner eller kommunale planer for utvikling av helse- og omsorgstjenestene. Departementet tror at en slik konkret beskrivelse vil bidra til de felles planleggingsprosessene som er nødvendig for å sikre sammenhengende helse- og omsorgstjenester og en bedre utnyttelse av de samlede ressursene.

I høringsforslaget er det poengtert at felles planlegging innebærer mer enn å sende hverandres planer på høring. Det innebærer å identifisere behovene som skal dekkes, sammen konkretisere hvordan kommunale tjenester og spesialisthelsetjenestene må utvikles for å dekke disse behovene og deretter gjennomføre konkrete tiltak for å oppnå en slik utvikling. For å gjennomføre slike planleggingsprosesser vil kommunen og helseforetaket kunne ha behov for å avtale hvilke datakilder/forutsetninger som skal ligge til grunn, hvordan planleggingsarbeidet konkret skal organiseres, hvilke rutiner som skal etableres for å oppnå forpliktende beslutninger og hvordan planene skal gjennomføres.

Departementet legger til grunn at det kan være nødvendig å opprette felles prosjekt for å revidere eksisterende forløp og tilbud for en bestemt pasientgruppe eller for å utrede eller innføre nye tjenesteformer.

Høringsnotatet er vedlagt saken.

Kommunalsjef helse og omsorg sin vurdering

Karmøy kommune har i dag forpliktende og velfungerende samarbeidsavtaler med Helse Fonna HF..

Formålet med høringsforslaget er bedre pasientforløp og bedre bruk av de samlede ressursene i helse- og omsorgstjenesten. I høringsnotatet er det fremhevet at bedre prosesser for felles planlegging og utvikling vil kunne bidra til bedre bruk av administrative ressurser i kommunen og helseforetak.

En mulig gevinst ved felles planlegging vil være bedre muligheter for å vurdere hvordan et utviklingstiltak vil påvirke kostnader og gevinster gjennom hele pasientforløpet og hvordan slike tiltak kan forebygge og redusere pasientenes fremtidige behov for ressurskrevende helse- og omsorgstjenester gjennom livsløpet.

Hvis lovendringsforslaget blir vedtatt, vil det medføre behov for revisjon av eksisterende samarbeidsavtale. Det er allerede i dag krav til årlig revisjon av avtalen, og høringsforslaget i seg selv vil således ikke medføre store administrative konsekvenser. Det vil være naturlig å ta eventuelle endringer i helse- og omsorgstjenesteloven § 6-2 med i dette revisjonsarbeidet.

Kommunalsjef helse og omsorg sin tilrådning

Hovedutvalg helse og omsorg tar høringen til orientering.

Vedlegg:

Høring - Forslag om å innføre krav om at kommuner og helseforetak skal avtale hvordan de sammen skal planlegge og utvikle tjenester

Høringsnotat - endringer i helse- og omsorgstjenesteloven

Høringsliste sak 203683